

Mae rhai o ddisgwyliadau'r FFLIRh ar gyfer Blwyddyn 4 yn cynnwys:

Llafaredd

Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

- Esbonio gwybodaeth a syniadau gan ddefnyddio adnoddau cynorthwyl, e.e. *deunyddiau ar sgrin ac ar y we*.
- Archwilio sefyllfaoedd gwahanol drwy chwarae rôl.
- Gwrando'n ofalus ar gyflwyniadau gan ddangos dealltwriaeth o'r prif bwyntiau.
- Cyfrannu i drafodaeth grŵp, gan helpu pawb i gymryd rhan.

Darllen

Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth

- Defnyddio ystod o strategaethau i ddeall ystyr geiriau a brawddegau, gan gynnwys gwybodaeth am ffoneg, gwreiddiau geiriau, teuluoedd geiriau, cystrawen, trefn testun a gwybodaeth flaenorol am y cyd-destun.
- Defnyddio dealltwriaeth o gystrawen y frawddeg ac atalnodi i ddeall ystyr.
- Adnabod sut mae testunau'n gwahaniaethu yn ôl eu pwrpas, eu strwythur a'u cynllun.

Ymateb i'r hyn a ddarllenydd

- Nodi'n gywir y prif syniadau a'r wybodaeth ategol mewn testunau.
- Archwilio gwybodaeth a syniadau'r tu hwnt i'w profiad personol.
- Dewis a defnyddio gwybodaeth a syniadau o destunau.

Ysgrifennu

Trefnu syniadau a gywbodaeth

- Addasu'r hyn y maent yn ei ysgrifennu yn ôl y diben a'r darllenydd, gan ddewis geiriau addas, e.e. *iaith ddisgrifiadol a pherswâd*.
- Casglu syniadau i gynllunio ysgrifennu.
- Defnyddio strwythur penodol wrth ysgrifennu, e.e. *tablau, holiaduron*.

Ysgrifennu'n gywir

- Defnyddio geirfa bwnc benodol yn annibynnol.
- Amrywio trefn geiriau, ymadroddion a chymalau mewn brawddegau.
- Defnyddio atalnodi i ddynodi brawddegau, a dechrau defnyddio dyfynodau, atalnodi i farcio cymalau ac ymadroddion a cholnodau i hepgor llythrennau, e.e. *hoffi'r ysgol (i + yr)*.

Cefnogi plant ym Blwyddyn 4

Taflen i rieni
Helpu eich plentyn gyda llythrennedd

Cefnogi eich plentyn ym Mlwyddyn 4:

Llafaredd

- ✓ Gallwch gael hwyl drwy greu posau a dod o hyd i ystyrion gwahanol ar gyfer yr un gair.
- ✓ Gallech greu eich fersiynau eich hun o rigymau adnabyddus er mwyn helpu'ch plentyn i glywed patrymau mewn geiriau.
- ✓ Gofynnwch i'ch plentyn am ei (d)diwrnod yn defnyddio cwestiynau penagored, e.e. "Beth gefaist ti frechwast? Pa ran o'r dydd oeddet ti'n ei hoffi orau?"
- ✓ Ar ôl i'ch plentyn wyllo rhaglen deledu neu ffilm, siaradwch ag ef/hi am y stori, e.e. "Beth ddigwyddodd yn y diwedd?" Rhowch ddigon o amser i'ch plentyn feddwl am y cwestiyanu, gan ddarparu cliwiau'n ôl yr angen i'w helpu i gofio. Wedyn, gallech roi papur ac ysgrifbinnau lliw neu greonau i'ch plentyn ysgrifennu ei stori ei hun.
- ✓ Mae mynd i siopa bwyd yn amser da i ddysgu geirfa, e.e. 'faint o...', 'sawl un...'. Wrth i chi ddewis eitemau yn y siop neu'r archfarchnad, neu ar-lein, defnyddiwch eirfa megis 'llawer, rhai, ychydig, llai, mwy, digon a cymaint. Er enghraifft, "Mae gennym lawer o duniau ffrwyth! Wyt ti'n meddwl ein bod angen cymaint â hynny? Rydw i'n meddwl y bydd llai yn ddigon. Beth am i ni roi rhai o'r tuniau yn ôl?"
- ✓ Yn ystod prydau bwyd gartref, gallech annog eich plentyn i ddysgu am sgysiau grŵp a chymryd rhan ynddyn nhw. Byddech yn gallu gofyn cwestiwn i'ch plentyn fel "Sut ddiwrnod gefaist ti heddiw?" Wedyn, gofynnwch gwestiwn sy'n annog y plentyn i ddweud mwy, megis "Dywed fwy wrtha i am dy ffrind newydd yn yr ysgol. Ydy hi'n hoffi dawnsio hefyd?" Hefyd, byddech yn gallu annog eich plentyn i wrando ar yr hyn y mae pobl eraill yn ei ddweud, e.e.

"Glywaist ti beth ddywedodd dy frawd am y clwb newydd ar ôl ysgol? Fyddet ti'n hoffi mynd hefyd?"

Darllen

- ✓ Gallwch helpu eich plentyn i ddewis hobi newydd ac yna i ddarllen am yr hobi neu brosiect creadigol, e.e. garddio, gweithgaredd coginio neu grefft.
- ✓ Trefnwch ymweliadau yn ystod y gwyliau ysgol i leoedd lle gall eich plentyn gymryd rhan mewn cwisiau neu helfeydd trysor sydd wedi eu trefnu. Hefyd, byddech yn gallu creu eich helfa drysor eich hun y tu mewn i'r tŷ neu yn yr awyr agored, er mwyn i'ch plentyn gymryd rhan ynddo.
- ✓ Gallwch bobî bisgedi/cwci/cacennau syml gyda'ch plentyn drwy ddilyn rysâit syml (y gellir dod o hyd iddo mewn llawer o lyfrau neu ar-lein), e.e. teisennau brau neu sgons.
- ✓ Ewch â chwpl o lyfrau gyda chi ar daith car, bws neu drên er mwyn i'ch plentyn gael eu darllen. Gallwch annog eich plentyn i ddarllen y llyfrau yn uchel i chi, e.e. wrth i chi ddreifio. Wrth i'r plentyn ddarllen, gofynnwch gwestiynau am y plot neu'r stori, ac am y cymeriadau, e.e. "Ydy hwnna'r un person wnaeth helpu'r ferch fach ar ddechrau'r stori? Byddech yn gallu gofyn am farn eich plentyn ar y stori, e.e. "Beth oeddet ti'n ei feddwl o...?" gan ofyn i'ch plentyn gymharu'r llyfr hwn â llyfrau eraill, e.e. Wyt ti wedi darllen llyfrau eraill gan yr un awdur?"
- ✓ Helpwch eich plentyn ddewis eitemau bwyd drwy ddarllen y labeli ar y cynhalwyr, e.e. "Rydym ni angen llaeth braster isel. Gad i ni weld pa rai sydd â braster isel ar y label." Wrth i'ch plentyn gael mwy o ymarfer, gadewch iddo ef/hi geisio gwneud hyn, e.e. "Rydym ni angen saws tomato. Fedri di ei nol i mi?" Byddech hefyd yn gallu egluro fod y label yn darparu gwybodaeth am y maeth sydd yn y bwyd yn y cynhaliwr, gan sicrhau fod eich plentyn

yn arfer darllen label i ganfod bwydydd mwy iachus, e.e. bwyd sydd â llai o siwgr ynddo.

- ✓ Gallech adael i'ch plentyn gario'r rhestr siopa wrth i chi fynd o gwmpas y siop. Gallai ddarllen enwau'r pethau rydych chi eu hangen. Os rhowch bensil i'ch plentyn, gallai groesi enwau pethau oddi ar eich rhestr wrth i chi eu rhoi yn y farged neu yn y troli. Os nad ydych yn defnyddio rhestr siopa, gall eich plentyn ddefnyddio'r dderbynneb yn yr un modd. Wrth i chi gadw pob eitem ar ôl mynd adref, gofynnwch i'ch plentyn ddod o hyd i enw'r eitem ar y dderbynneb, gan roi llinell drwyddo.
- ✓ Gallwch chi a'ch plentyn chwarae gemau cyfrifiadurol gyda'ch gilydd, a gallech ofyn i'ch plentyn ddarllen ac esbonio'r rheolau i chi.

Ysgrifennu

- ✓ Gofynnwch i'ch plentyn greu helpa drysor ar gyfer brodyr a chwiorydd iau. Bydd angen ysgrifennu'r cliwiau yn defnyddio iaith a llawysgrifen y gall plant iau eu darllen.
- ✓ Gofynnwch i'ch plentyn baratoi drama neu sgets fer y gall gweddill y teulu ei gwyllo. Byddai hwn yn weithgaredd da pan y daw ffrindiau at eich plentyn i chwarae. Gellir ysgrifennu'r ddrama neu sgets a'i pherfformio yn defnyddio sript a baratowyd neu ei pherfformio ar sail ad-lib.
- ✓ Gall eich plentyn wneud cardiau dathlu ar gyfer gwahanol achlysuron a gellir cadw'r rhain nes y bydd achlysur i'w defnyddio. Hefyd, gall eich plentyn greu cerddi bychain i'w cynnwys yn y cardiau.
- ✓ Anogwch eich plentyn i greu albwm lluniau drwy ludo ffotograffau neu luniau o gylchgronau ar bapur. Gallai eich plentyn ysgrifennu capsynau neu stori fer i fynd â'r lluniau.

- ✓ Byddech yn gallu neilltuo amser a man arbennig i ysgrifennu bob dydd. Mae llawer o deuluoedd yn mwynhau amser darllen yn ddyddiol, a byddech chi'n gallu neilltuo amser ysgrifennu mewn ffordd debyg – hyd yn oed os mai dim ond am ddeg munud yn unig y bydd hyn. Os nad ydy eich plentyn yn ysgrifennu eto, gallech gymryd mantais ar y cyfle hwn i drawsgrifio ei syniadau. Yn ychwanegol, anogwch eich plentyn i ddod o hyd i fan arbennig ar gyfer ysgrifennu – man sydd yn eu hysbrydoli i ysgrifennu neu feddwl: gallai fod yn eu gwely, wrth fwrdd y gegin, yn eu hoff gadair, neu hyd yn oed yn yr awyr agored.
- ✓ Anogwch eich plentyn i ddefnyddio cyfrifiadur gartref neu yn y llyfrgell leol er mwyn gyrru ebyst i ffrindiau a theulu, ysgrifennu blog syml neu gymryd rhan mewn fforwm syml, o dan eich goruchwyliaeth chi.